

Desxifra una nòmina real: del brut al net, línia per línia

Exercici pràctic en parelles per a llegir una nòmina oficial completa, identificar cada partícula (meritacions i deduccions), calcular el pas de salari brut a net, comprovar les cotitzacions a la Seguretat Social i la retenció d'IRPF, i comparar el contracte ofert amb la jerarquia normativa llei-conveni-contracte.

DURADA

55 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

parelles

UNITAT 6

El contracte de treball i els teus drets

MATERIALS

- Dues nòmines model en format oficial (incloses davall, fotocopiabls)
- Extracte d'un contracte i d'un conveni sectorial de referència (inclòs davall)
- Calculadora o mòbil
- Taula de tipus de cotització del treballador i SMI 2026 projectada

ENCAIX CURRICULAR · Sabers RA3.a, RA3.b, RA3.c, RA3.d, RA3.e · Comp. específiques RA3 · Comp. clau CC, STEM, CCL

Plantejament

Firmar un contracte és entrar en una relació regulada per tres capes de normes: la llei (Estatut dels Treballadors), el conveni del teu sector i el propi contracte. La Unitat 6 ha ensenyat a llegir eixes tres capes, a reconèixer la modalitat de contracte i a desxifrar una nòmina de veritat. Ací ho apliques: agafaràs una nòmina real i la desmuntaràs línia per línia fins a entendre exactament què guanyes, què et descompten i per què.

La nòmina és el document que més gent firma sense entendre. En esta activitat deixes de ser d'eixa gent. Una parella, una calculadora i dues nòmines: en acabar sabràs explicar per què el net que cobres no coincidix amb el sou que et van prometre a l'entrevista, i sabràs si el que et descompten és correcte.

El salari brut és el que diu el contracte. El net és el que arriba al banc. La diferència no és un robatori: és la cotització que finança la teua futura pensió i el teu atur, i la retenció a compte del teu IRPF. Entendre-la és entendre els teus propis diners.

Objectius didàctics

- Reconèixer les notes de la relació laboral per compte d'altri i la jerarquia normativa (llei, conveni, contracte).
- Identificar la modalitat contractual oferida i les seues condicions.
- Distingir meritacions (salari base i complements) de deduccions en una nòmina oficial.
- Calcular el pas de salari brut a salari net.
- Comprovar les cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec del treballador i la retenció d'IRPF.

Passos

- 1. Enquadrament (5 min).** El professor recorda l'estructura de la nòmina (encapçalament, meritacions, deduccions, líquid a percebre), el SMI 2026 i els tipus de cotització del treballador (contingències comunes, desocupació, formació professional).
- 2. Identificació de la relació i el contracte (10 min).** Cada parella llig l'extracte de contracte i determina: és relació laboral per compte d'altri o amaga un fals autònom? Quina modalitat de contracte és? El període de prova és legal? El salari respecta el conveni?
- 3. Dissecció de meritacions (10 min).** A la nòmina A, separar i sumar les **meritacions**: salari base, complements salarials (antiguitat, lloc), prorrateig o no de pagues extres. Anotar el total meritat (salari brut).
- 4. Dissecció de deduccions (15 min).** Identificar i calcular cada **deducció**: cotitzacions del treballador a la Seguretat Social (contingències comunes, desocupació, formació) i retenció d'IRPF. Comprovar que els percentatges aplicats sobre la base coincideixen amb els tipus vigents. Sumar el total de deduccions.
- 5. Del brut al net (10 min).** Calcular el **líquid a percebre** (brut – deduccions) i comparar-lo amb el “líquid” que figura a la nòmina. A la **nòmina B**, detectar un error introduït a propòsit (un tipus mal aplicat o una paga extra absent) i explicar-lo.
- 6. Tancament (5 min).** Cada parella escriu la conclusió: coincidix el sou promés amb el net? Està tot correcte a la nòmina B? Quina capa de la jerarquia normativa protegeix el treballador del cas?

Materials del cas (fotocopiables, dades de referència 2026)

Extracte de contracte

- Empresa del sector del comerç. Treballador: tècnic en Gestió Administrativa, primera ocupació.
- Modalitat: contracte indefinit a temps complet, període de prova de dos mesos.
- Salari brut anual: 18.200 € en 14 pagues (1.300 €/mes × 14). Jornada: 40 hores setmanals.
- Conveni aplicable: conveni sectorial del comerç, que fixa per a la categoria un salari superior al SMI.

Nòmina A (correcta, mes d'octubre)

MERITACIONS

Salari base	1.150,00 €
Complement de lloc	150,00 €
TOTAL MERITAT (brut)	1.300,00 €

DEDUCCIONS (base de cotització 1.300,00 €)

Contingències comunes (4,70 %)	61,10 €
Desocupació (1,55 %)	20,15 €
Formació professional (0,10 %)	1,30 €
Retenció IRPF (estimada, 6,00 %)	78,00 €
TOTAL DEDUCCIONS	160,55 €

LÍQUID A PERCEBRE 1.139,45 €

Nòmina B (amb un error a detectar, mes de juny amb paga extra)

MERITACIONS

Salari base	1.150,00 €
Complement de lloc	150,00 €
Paga extra d'estiu	(no apareix)
TOTAL MERITAT (brut)	1.300,00 €

DEDUCCIONS (base de cotització 1.300,00 €)

Desocupació (6,55 %) 85,15 € ← revisar
 Formació professional (0,10 %) 1,30 €
 Retenció IRPF (6,00 %) 78,00 €
 TOTAL DEDUCCIONS 225,55 €

LÍQUID A PERCEBRE 1.074,45 €

Pistes per a detectar-lo: el contracte és de 14 pagues, així que al juny ha de constar la paga extra (o estar prorratejada tot l'any, però no les dues coses). A més, el tipus de desocupació del treballador és de l'1,55 %, no del 6,55 %: revisa el càlcul d'eixa línia.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Identificació de contracte i relació	Reconeix la modalitat, valida el període de prova i la jerarquia normativa aplicable	20 %
Separació meritacions / deduccions	Classifica correctament cada línia de la nòmina	20 %
Càlcul brut a net	Calcula el líquid a percebre correctament	25 %
Comprovació de cotitzacions i IRPF	Verifica que els tipus aplicats són els vigents	20 %
Detecció de l'error a la nòmina B	Troba i explica l'error (tipus de desocupació i paga extra)	15 %

Variants i extensions

- **Variant nòmina pròpia o familiar.** Amb permís explícit i dades anonimitzades, un alumne porta una nòmina real per a diseccionar-la com a cas addicional. El professor la revisa abans.
- **Variant temps parcial.** Recalcula la nòmina per a un contracte de 30 hores setmanals i comprovar que les pagues extres i la cotització es prorrategen en proporció.
- **Connexió amb la Unitat 7.** Les cotitzacions calculades ací són les que després donen dret a les prestacions de la Seguretat Social que s'estudien a la Unitat 7.